TDB

"Монголын Хөрөнгийн бирж" ТӨХК-ийн "Үнэт цаас гаргагчаас олон нийтэд хүргэх мэдээллийн журам"-ын 1 дүгээр хавсралт

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ, ЗАСАГЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Энэхүү тайлан нь Монголын хөрөнгийн Биржид бүртгэлтэй компаниудын байгаль орчин, нийгэм засаглал (БОНЗ)-ын чиглэлээр тайлант хугацаанд авч хэрэгжүүлсэн стратеги, арга хэмжээ, нөхцөл байдлыг хөрөнгө оруулагчид, хувьцаа эзэмшигчид, олон нийтэд ил тод нээлттэй тайлагнах зорилготой.

Хэсэг 1, 2, 3 нь нийт үнэт цаас гаргагч компаниудад хамааралтай бөгөөд Хэсэг 4 нь зөвхөн тухайн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй үнэт цаас гаргагчдад хамаарна.

Хэрэв тайлангийн маягтад заасан аливаа мэдээллийг цуглуулах, тайлагнах боломжгүй бол тайлагнах боломжтой талаарх тайлбар, цаашид мэдээллийг тайлагнах чиглэлд авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар "тайлбар" хэсэгт бичнэ үү.

Огноо (он, сар, өдөр)	2025.04.29
Үнэт цаас гаргагчийн нэр	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК
Үнэт цаасны нэр, код (МХБ симбол)	Үнэт цаасны код: MN00TDB05673 МХБ симбол: TDB
Салбарын ангилал	Банк, санхүү
Тайланд орсон компаниуд (энэхүү тайланд)	
Тайлангийн хамрах хугацаа:	2025.01.01-2025.12.31
Хариуцсан албан тушаалтны овог нэр, албан тушаал, холбоо барих имэйл хаяг, утас	Д.Нямсүрэн - ГЭУУХХ-ийн Ногоон санхүүжилтийн албаны дарга, d.nyamsuren@tdbm.mn, 97611319943
Тайланг баталгаажуулсан гүйцэтгэх удирдлага эсвэл ТУЗ-ийн дарга	О.ОРХОН - ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Гүйцэтгэх удирдлага эсвэл ТУЗ-ийн даргын гарын үсэг:	

	Бүлэг	Шалгуур үзүүлэлт		Үзүүлэлт (өмнөх он)	Үзүүлэлт (тайлант он)	Хэмжих нэгж	Нэмэлт мэдээлэл	Тайлбар	Холбоос
	Тогтвортой хөгжлийн удирдлагын системтэй холбоотой шалгуур үзүүлэлтүүд								
MS1.1		Удирдлагын амлалт	Удирдлагаас баталсан тогтвортой хөгжлийн амлалт/мэдэгдэл байдаг эсэх	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ-ны 2021 оны 4-р сарын 10-ны өдөр зохион байгуулсан "Climate 30+ Green Forum 2021"-ын үеэр анхлан банк нь 2030 он гэхэд 2 тэрбум ам.долларын санхүүжилтийг хариуцлагатайгаар олгох, цаашлаад нүүрсторөгчийн саармаг (Climate neutral) байгууллага болох зорилго дэвшүүлснээ зарласан бөгөөд тус зорилго нь банкны үйл ажиллагааны гол чиглэл болон өргөжсөөр байна.	https://fb.watch/kzZWWGREwV/?mibextid=v7YzmG	GRI 102
MS2.1		Тогтвортой хөгжлийн бодлого, зохицуулалт	Тогтвортой хөгжлийн бодлого, зорилтуудыг тодорхойлж баталсан эсэх	1. Тийм	1. Тийм		Тогтвортой хөгжлийн бодлого, зорилтуудыг Банкны нэгдсэн стратегийн төлөвлөгөөнд тусгаж баталсан байдаг. Үүний дагуу газар, нэгжийн жилийн төлөвлөгөөний хүрээнд эдгээр зорилтын хэрэгжилт, хэмжилт, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагаа зохицуулагддаг. Түүнчлэн Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт (СТОУС) ТБ1 (Тогтвортой хөгжилтэй холбоотой санхүүгийн мэдээллийг тайлагнах ерөнхий шаардлага) болон ТБ2 (Уур амьсгалтай холбоотой санхүүгийн мэдээллийн ил тод тайлагнал) стандартуудыг банкны дотоод үйл ажиллагаанд цогцоор нэвтрүүлэх төслийн хүрээнд "Тогтвортой хөгжлийн бодлого"-ыг боловсруулж байна.		GRI 103, ISO 14001
MS2.2		Бүтэц удирдлага	Танай компани тогтвортой хөгжлийн асуудал хариуцсан хороо байдаг эсэх	1. Тийм	1. Тийм		Худалдаа, хөгжлийн банк нь 2024 оны 2-р сарын 7-ны өдөр Монгол улсын банк, санхүүгийн салбарт анх удаа ТУЗ-ийн дэргэд банкны үйл ажиллагаа, тогтвортой санхүүжилт, байгаль орчин, нийгэм, засаглалын чиглэлээр дэмжлэг, зөвлөмж өгөх чиг үүрэг бүхий Тогтвортой хөгжлийн хороог байгуулан бүтэц зохион байгуулалтдаа өөрчлөлт оруулав. Тогтвортой хөгжлийн хороо байгуулагдсанаар Байгаль орчин, нийгэм, засаглал (БОНЗ)-ын хүчин зүйлсийг банкны үндсэн үйл ажиллагаанд нэгтгэж буй тогтвортой байдлын санаачилгуудаар дамжуулан үнэ цэнийг бий болгох боломж бүрдэх ба ингэснээрээ бүхий л оролцогч талуудад урт хугацааны хөгжил, дэвшлийг авчрах юм. Гишүүдийн мэдээллийг банк олон нийтэд ил тод байдлаар өөрийн веб хуудсанд нийтэлсэн байдаг ба банкны холбогдох линкийг доор хүргүүлж байна: https://www.tdbm.mn/mn/investment/toloolon-udirdah-zovloliin-dergedeh-horood ТУЗ-ийн түвшинд хариуцлаг хороо(д)/гишүүн(д)-ий нэр, албан тушаал, имэйл: Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, К.Рандолф, r.koppa@tdbm.mn Олон улсын бизнес хөгжлийг хариуцсан Гүйцэтгэх захирлын орлогч, Н.Сэргэлэн, sergelen.n@tdbm.mn Олон улсын хамтын ажиллагаа болон БОНЗ хариуцсан зөвлөх, Г.Чимидбалдир Тогтвортой хөгжлийн зөвлөх, П.Халиун Түүнчлэн Тогтвортой хөгжлийн хорооны ажиллах журмыг 2025 оны 8-р сарын 8-ны ТУЗ-ийн 35 дугаар тоот тогтоолоор баталсан бөгөөд тус ажиллах журам нь Олон улсын санхүүгийн корпорац (ОУСК)-ын "Фокус 15: Тогтвортой хөгжлийн хороо: Түүний бүтэц ба хэрэгжүүлэлт" баримт бичигт тулгуурлан боловсруулагдсан болно. Энэхүү ажиллах журамд Тогтвортой хөгжлийн хорооны бүрэн эрх, чиг үүрэг, шийдвэр гаргах зарчмуудыг тодорхой тусгасан. Ингэснээр Банкны БОНЗ-ын хүчин зүйлс, стратеги болон тогтвортой санхүүжилтийн санаачилгуудыг ТУЗ-ийн түвшинд системтэйгээр хянах үндсэн суурь бүрдсэн юм.		GRI 103, ISO 14001
MS3.1			ТУЗ-ийн түвшинд тогтвортой хөгжил/БОНЗ-ын асуудал хариуцсан гишүүн (бүтэн цагийн/хавсран) байдаг эсэх	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ-ны Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хүрээнд Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн түвшинд тогтвортой санхүүжилт, БОНЗ-ын бодлого, эрсдэл, үйл ажиллагааг чухалчлан анхаарч байгаа ба тогтвортой санхүүжилт, БОНЗ-ын бодлого, эрсдэлийн чиглэлээр олон жилийн туршлага бүхий мэргэшсэн гишүүнийг ТУЗ-ийн бүрэлдэхүүнд сонгон томилсон бөгөөд цаашлаад ХХБ-ны ТУЗ-ийн дарга нь Тогтвортой хөгжлийн хорооны даргаар томилогдсон нь холбогдох асуудлаар мэдрэмжтэй шийдвэр гаргах, зөвлөмж, мэдээ мэдээллээр хангах зэрэг өргөн хүрээгээр банкны бүхий л түвшинд ойлголтыг нэвтрүүлэн чиглүүлэх, удирдах боломжийг бий болгосон.		GRI 102
MS3.2			Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд тогтвортой хөгжил БОНЗ-ын асуудал хариуцсан албан тушаалтан (бүтэн цагийн/хавсран) байдаг эсэх	1. Тийм	1. Тийм		Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд ХХБ-ны Олон улсын бизнес, хөгжил хариуцсан Гүйцэтгэх захирлын орлогч нь тогтвортой хөгжил БОНЗ-ын асуудлыг хариуцсан бүтэн цагийн албан тушаалтнаар ажилладаг ба банкны үйл ажиллагааг ногоон, тогтвортой хөгжилд чиглүүлэхэд анхааран ажилладаг.		GRI 102
MS3.3			Үйл ажиллагааны түвшинд тогтвортой хөгжил/БОНЗ-ын асуудал хариуцсан албан тушаалтан (бүтэн цагийн/хавсран байдаг эсэх)	1. Тийм	1. Тийм		Үйл ажиллагааны түвшинд бүтэн цагийн ажилтнуудтай Ногоон санхүүжилтийн алба нь банкны гадаад болон дотоод үйл ажиллагаанд банкны уур амьсгалын санхүүжилтийн чиглэлд бодлого тодорхойлох, олон улсын туршлага, шинэ санаачилгуудыг банканд нэвтрүүлэх чиглэлд өргөн цар хүрээгээр хамарч ажилладаг ба ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн шинээр санаачилж, мөн ногоон зээлийн дүгнэлт гарган ажилладаг төдийгүй ажилтнуудад арга хэмжээ тогтмол зохион байгуулан, жил бүр олон нийтэд энэ тухай тайлагнан ажилладаг бол Зээлийн эрсдэлийн газраас БОНХ-ын шинжээч нь 100 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй, зээлийн хугацаа 12 сараас дээш байх зээл хүсэгчийн үндсэн болон санхүүжүүлэх үйл ажиллагаанд Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын анхан шатны болон нарийвчилсан үнэлгээ хийж, дүгнэлт гарган хяналт тавин бүтэн цагаар ажиллаж байна.		GRI 102

MS3.4	**Тогтвортой хөгжлийн удирдлагын систем**		Танай компани ТУЗ-ийн хурлын хөтөлбөрт тогтвортой хөгжлийн асуудлыг албан ёсоор тусгадаг уу?	1. Тийм	1. Тийм		Тогтвортой хөгжлийн асуудлыг гүйцэтгэлийн түвшинд Олон улсын банкны газар болон Ногоон санхүүжилтийн албанаас хариуцан ажиллаж банкны Гүйцэтгэх захирлын тэргүүн орлогч, Гүйцэтгэх захирлын орлогч, Гүйцэтгэх захирал болон Ерөнхийлөгч нарт газар, хэлтсийн жилийн төлөвлөгөөний хүрээнд эдгээр зорилтын хэрэгжилт, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагаа болон сар бүрийн дотоод загварын дагуу тайлан мэдээ хүргүүлж ажилладаг. Түүнчлэн Тогтвортой хөгжлийн хороо нь тогтвортой хөгжил, байгаль орчин, нийгэм, засаглал (БОНЗ)-ын хүчин зүйлс, зорилт, хэрэгжилтийн явцыг хянах, стратегийн түвшинд чиглэл өгөх чиг үүрэгтэй бөгөөд хорооны үйл ажиллагаа, үр дүнг нэгтгэсэн ажлын тайланг жил бүр ТУЗ-д танилцуулдаг.		GRI 102
MS3.5		Тогтвортой байдлын нөлөөллийн үнэлгээ	Танай компани эдийн засаг, байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс хэрхэн зайлсхийх, бууруулах, арилгах, эерэг үр нөлөөг сайжруулах талаар тайлбарласан нөлөөллийн үнэлгээ эсвэл матриц байдаг эсэх	1. Тийм	1. Тийм		Банк нь Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын бодлого болон түүнийг хэрэгжүүлэх холбогдох заавар, журмыг зээлийн үйл ажиллагаанд мөрдөн хэрэгжүүлж, зээлдэгчдийн зүгээс эдийн засаг, байгаль орчин, нийгэмд учруулж болзошгүй эрсдэл, сөрөг нөлөөллийг тодорхойлох, үнэлэх, зайлсхийх, бууруулах чиг баримтлалыг баримталж ажиллаж байна. Уг бодлого, хэрэглэлийг зээлийн шийдвэр гаргалт, гэрээний нөхцөл болон хэрэгжилтийн хяналтад ашигладаг. Байгаль орчны нөлөөллийн хүрээнд Банк нь эрчим хүч, нөөцийн хэрэглээг бууруулах зорилгоор Ногоон Оффис санаачилгыг хэрэгжүүлэн эрчим хүчний хэмнэлт, үр ашгийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээнүүдийг 2025 онд үе шаттайгаар хэрэгжүүлж, дотоод үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр анхаарч ажиллаж байна.		SASB
MS4.1		Чадавх бүрдүүлэлт	Нэг ажилтанд ногдох тогтвортой хөгжлийн тухай сургалтын жилийн дундаж цаг, хүйсээр	1.6	0.12	цаг	Нэг ажилтанд дунджаар жилд 0.12 цагийн тогтвортой хөгжлийн тухай сургалтад хамрагдсан байна. Нийт тогтвортой хөгжлийн тухай 253 цагийн сургалт зохион байгуулсан байна.		GRI 102
MS4.2		Хяналт	Тогтвортой байдлын асуудал нь аудитын хорооны үйл ажиллагаа, дотоод хяналтын чиг үүрэгт хамаардаг уу?	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ-ны дотоод аудитын бодлогын дагуу дотоод аудитын үйл ажиллагаа нь банкны оролцогч талуудын эрх ашгийн төлөө байх бөгөөд байгууллагын Засаглал, Эрсдэл, Хяналтын үр дүнтэй байдалд бодитой баталгаажуулалт хийж, үнэлж дүгнэх, үйл ажиллагааг нь хэвийн байлгахад чиглэн ажиллахаас гадна цаашид анхаарах, эрсдэлтэй асуудлыг тодорхойлон банкны стратеги, үйл ажиллагаа, санхүү, нийцлийг сайжруулах зөвлөмжийг өгөх замаар байгууллагын үнэ цэнийг нэмэгдүүлэх зэрэг зорилго, чиглэлийн дор хэрэгжиж байна. Дотоод аудитын газар (ДАГ) нь бодлогынхоо хүрээнд банкны засаглал, эрсдэлийн удирдлага, хяналтад хамаарах тогтвортой байдлын асуудалд дотоодын хяналтын чиг үүргийн дагуу анхаарал хандуулж ажилладаг.		GRI 102, SDG 12
MS4.3		Тогтвортой байдлын тайлагнал	Танай компани тогтвортой байдал/хөгжлийн тайлан (жилийн тайланд нэгтгэдэг эсвэл тусдаа тайлан)-гээ жилд нэгээс доошгүй удаа тайлагнадаг уу?	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ нь 2022 оноос эхлэн "Тогтвортой хөгжлийн тайлан"-гаа боловсруулан олон нийтэд нээлттэй тайлагнадаг болсон ба тус тайлан нь Sustainability Accounting Standards Board (SASB), БОНЗ, тогтвортой хөгжлийн тайлагналын удирдамж болон Global Reporting Initiative (GRI) зэрэг тайлагналын тогтолцоо, стандартуудад уялдуулан боловсруулагддаг. https://www.tdbm.mn/en/sustainable-development/togtvortoi-hogjliin-tailan Жилийн тайланд "Тогтвортой байдал" гэсэн дэд хэсгээр тайлагнадаг. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2026-04/TDB-AR-2025.pdf		GRI 102, SDG 12
MS5.1			Танай компани олон улсын үүр амьсгалын эрсдэлийн стандартын дагуу тайлагнадаг уу?	2. Үгүй	2. Үгүй		-	*Банк нь 2026 он гэхэд үйл ажиллагаандаа Тогтвортой байдлын тайлагналын СТОУС ТБ1, ТБ2 стандартуудыг үе шаттайгаар нэвтрүүлэхийг зорьж, бэлтгэл ажлуудыг хийж гүйцэтгээд байна.*	GRI 102, SDG 12
MS5.2			Тогтвортой хөгжлийн болон БОНЗ-ын мэдээллийг хөндлөнгийн байгууллагаар баталгаажуулдаг уу?	2. Үгүй	2. Үгүй		-	*Одоогийн байдлаар Банк нь тогтвортой хөгжил болон байгаль орчин, нийгэм, засаглал (БОНЗ)-ын мэдээллийг хөндлөнгийн, бие даасан байгууллагаар албан ёсоор баталгаажуулж эхлээгүй байна.*	GRI 102, SDG 17
MS5.3		Түншүүдийн, хамтын ажиллагаа	Танай компани тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын болон дотоодын холбоо, нэгдэлтэй нэгдэж хамтран ажилладаг уу?	1. Тийм	1. Тийм		Банк нь харилцагчдад чиглэсэн Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын бодлогынхоо хүрээнд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмыг мөрдөхөөс гадна дараах зарчим, тунхаглалуудыг үйл ажиллагааны үндсэн удирдамж болгон хэрэгжүүлж, дагаж мөрдөн ажиллаж байна. Үүнд: - НҮБ-ын Даян дэлхийн гэрээний 10 зарчмууд; - НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн Санхүүгийн санаачилга (UNEP Financial Initiative)-ын Санхүүгийн байгууллагуудын Байгаль орчин, тогтвортой хөгжлийн талаарх мэдэгдэл; - Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын Үндэстэн дамнасан аж ахуйн нэгжүүд болон нийгмийн бодлогын зарчмуудын тухай гурван талт тунхаглал; - Олон улсын санхүүгийн корпорац (IFC)-ийн Гүйцэтгэлийн 8 стандартууд; - Монголын тогтвортой санхүүжилтийн холбооны Тогтвортой санхүүгийн 8 зарчмууд; - "Бүс ба зам" санаачилгын Ногоон хөрөнгө оруулалтын 7 зарчмууд; - Монголын тогтвортой санхүүгийн холбоо.		GRI 102, SDG 17
	Байгаль орчны шалгуур үзүүлэлтүүд								
E1.1	**Эрчим хүч**	Нийт эрчим хүчний хэрэглээ	Эрчим хүчний нийт зарцуулалтын хэмжээ болон зардал	4,723,548.97	4,643,286.38	кВт.ц	2025 оны нийт цахилгаан болон дулааны эрчим хүчний хэрэглээ өмнөх оноос 1.7%-р буурсан.		GRI 302, SDG 12
E1.2		Цахилгаан	Цахилгааны нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)	2,469,382.30	2,439,533.38	кВт.ц	Эрчим хүчний хэрэглээ өмнөх оноос 1.2%-иар буурсан. Жилийн нийт цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ буурснаар Үүрэг хүлээсэн харилцагч (ҮХХ)-ийн босго үзүүлэлтээс бага болсон тул ЭХЗХ-ны 416 дугаар тогтоолоор ҮХХ-ээс хассан. Эрчим хүчний хэрэглээг бууруулахтай холбоотойгоор дотоод сүлжээгээр эрчим хүч хэмнэх зөвлөмж, сурталчилгаа явуулах, дулаан алдалтыг багасгах, цахилгаан халуун хошигнуудад цагийн горимоор ажиллуулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрэл гэрэлтүүлэг сонгож суурилуулах, хөдөлгүүрийн системд инвертер суурилуулах, хөргөлт болон халаагуурын тоноглолуудын ажиллах цагуудад хугацааг автоматаар удирдаж байна.		GRI 302, SDG 12
E1.3		Дулаан	Дулааны нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)	8,115.00	7,933.51	ГДж	Халаалтын тоног төхөөрөмжид дээр нэмэлт усны шугамыг өөрчилж шахалтын насосын ажиллах хүчийг хэмнэсэн ба өмнөх оноос 2.3%-р дулааны хэрэглээ багассан байна		GRI 302, SDG 12
E1.4		Түлш	Түлшний нийт зарцуулалтын хэмжээ болон хэмнэлт (жилээр)	174.40	99.75	Тн	Автомашины хуучирсан эд ангиудыг сайжруулан шинээр сольж түлш зарцуулалтыг багасгасан, цахилгааны хязгаарлалт болон гэмтлээс шалтгаалан 2 тонн дизель түлшээр генераторын нөөцийн савыг дүүргэсэн. Төв байрны дизель генераторт эрчим хүчний тасралтаас хамаарч шатахууны зарцуулагддаг. Өмнөх оноос 42%-иар бага түлш зарцуулсан байна.		GRI 302, SDG 12
E1.5		Хүрэн эрчим хүч	СЭХ-ээс бусад эх үүсвэрээс авсан эрчим хүчний хэрэглээний хувь	100	100	%	Эрчим хүчний үүсвэрийн төрөл: Нүүрс /Банк нь эрчим хүчний эх үүсвэрээ төв цахилгааны сүлжээнээс хангадаг тул/		SFRD
E1.6		Сэргээгдэх эрчим хүч	СЭХ үүсвэрээс гаргаж авсан эрчим хүчний хэрэглээний хувь	0	0	%		*ХХБ-ны төв оффис болон салбар нэгжүүдэд СЭХ-ний эх үүсвэр байхгүй.*	GRI 302, SDG 7
E2.1		3.1. Хүлэмжийн хийн ялгаруулалт	Компанийн шууд ба шууд бус үйл ажиллагаанаас ялгарсан нийт хүлэмжийн хийн дүн	-	-	CO_2/тонн		*Тогтвортой байдлын тайлагналын СТОУС ТБ1, ТБ2 стандартуудыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд банкны дотоод үйл ажиллагаанаас үүсэж буй болон санхүүжүүлсэн нийт зээлийн багцын хүлэмжийн хийн ялгарлыг тооцоолохоор байна.*	GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol

E2.2	**Хүлэмжийн хийн ялгарал**	3.2. Бууруулсан хүлэмжийн хий	Байгууллагын шууд ба шууд бус үйл ажиллагаанаас ялгарсан хүлэмжийн хийн нийт дүн (жилээр)	55,163	154,994	CO2/тонн	ХХБ нь зөвхөн бизнесийн ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнүүдээрээ дамжуулан санхүүжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрүүд нь жилд нийт 154,993.9 тонн CO2e хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах юм.		GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol
E2.3		3.3. Дүйцүүлэх арга хэмжээ /Карбон офсет/	Нийт карбон оффсет руу дүйцүүлэх арга хэмжээний (мод тарих хөтөлбөр, эсвэл хүлэмжийн хийг бууруулах гадны төслийг дэмжих гэх мэт) бууралт	-	-	CO2/тонн		*Тогтвортой байдлын тайлагналын СТОУС ТБ1, ТБ2 стандартуудыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд нийт карбон оффсет буюу дүйцүүлэх арга хэмжээг тодорхойлох болон банкны хэрэгжүүлсэн болон мод тарих хөтөлбөрүүдээс үүсэн хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах боломжийг тооцоолохоор байна.*	GRI 305, SDG 13, WRI/WBCSD GHG protocol
E3.1	**Уур амьсгалын өөрчлөлт**	Уур амьсгалын бодлого журам	Танай компани уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг тусдаа эсвэл бусад журамд тусгасан бодлоготой юу?	2. Үгүй	2. Үгүй	-		*Тогтвортой байдлын тайлагналын СТОУС ТБ1, ТБ2 стандартуудыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд Банк нь уур амьсгалын эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоогоо бэхжүүлж, зээлийн багцын уян хатан байдал болон урт хугацааны тогтвортой өсөлтийг хангах зорилгоор Уур амьсгалын эрсдэлийн удирдлагын бодлогыг батлахаар ажиллаж байна.*	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.2		Уур амьсгалын эрсдэл ба боломжийн үнэлгээ	Танай компани уур амьсгалын эрсдэл, боломжийн талаарх үнэлгээ хийсэн үү? (сценарийн шинжилгээ, стресс тест гэх мэт)	2. Үгүй	1. Тийм	-	Банк нь уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэх эрсдэл, боломжийг санхүүгийн хувьд материаллаг ач холбогдолтой эрсдэл хэмээн хүлээн зөвшөөрч, тэдгээрийн нөлөөллийг үнэлэх ажлыг үе шаттайгаар эхлүүлээд байна. 2025 оны байдлаар уур амьсгалын эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэх, бусад эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоонд бүрэн уялдуулах чиглэлээр ажиллаж байна. Монголбанкны хүсэлтийн дагуу уур амьсгалын биет болон шилжилтийн эрсдэлийг хамарсан чанарын үнэлгээ хийж, зээлийн багцын түвшинд эдийн засгийн салбараар ангилж уур амьсгалын эрсдэлийн үнэлгээ урьдчилсан байдлаар хэрэгжүүлсэн. Энэхүү үнэлгээ нь уур амьсгалын эрсдэл өндөртэй салбар, бүс нутгийг тодорхойлох, зээлийн багцын мэдрэмжийг ерөнхий түвшинд ойлгох зорилготой байсан бөгөөд цаашид уур амьсгалын эрсдэлийн боломжит санхүүгийн нөлөөллийг илүү нарийвчлан ойлгох зорилгоор сценари шинжилгээ, стресс тестийг туршилтын байдлаар хэрэгжүүлээд байна. Энэхүү шинжилгээ нь олон улсын сайн туршлагад нийцүүлэн дараах сценарийг ашигласан. Сценари шинжилгээ, стресс тест нь зөвхөн банкны зээлийн багцад хамаарч, уур амьсгалын эрсдэл нь зээлийн эрсдэлд үзүүлэх дам нөлөөллийг үнэлэхэд чиглэсэн.		GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.3		Эдийн засгийн хохирол	Уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэлтэй гамшиг, үйл явдлын улмаас учирсан эдийн засгийн нийт хохирлын хэмжээ	-	-	Төгрөг		*Тайлант хугацаанд банканд уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэлтэй гамшиг учраагүй бөгөөд аливаа эдийн засгийн хохирол хүлээгээгүй.*	GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.4		Уур амьсгалын хөрөнгө оруулалт	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг дэд бүтэц, дасан зохицол, бүтээгдэхүүн хөгжилд оруулсан нийт хөрөнгө оруулалтын дүн	112.8 тэрбум	379.6 тэрбум	Төгрөг	ХХБ нь 2021 оноос эхлэн өнөөг хүртэл харилцагчдынхаа хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг зах зээлд нэвтрүүлж ажилласан бөгөөд тайлант хугацаанд нийт иргэн, байгууллагуудад зориулсан 10 төрлийн ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнүүдийг санал болгож байгаа ба 2025 оны 4-р улирлын байдлаар тус чиглэлд 379.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг олгоод байна.		GRI 201, TCFD, SDG 13
E3.5		Уур амьсалын өөрчлөлтөөс урьдчилан сэргийлэх эсвэл дасан зохицох	Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотойгоор танай компанийн ашиг ажиллагаа эсвэл бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарт нөлөөлөх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх (хэрэв урьдчилан сэргийлэх боломжгүй бол) дасан зохицох чиглэлд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ/алхмуудыг тодорхойлсон уу?	2. Үгүй	2. Үгүй			*Тогтвортой байдлын тайлагналын СТОУС ТБ1, ТБ2 стандартуудыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд уур амьсгалын эрсдэлийн өгөгдөл, багцын ангилал, гол үзүүлэлтүүдийн дэд бүтцийг хөгжүүлж, сценарийн шинжилгээ, стресс тестийг Банкны нийт эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоонд нэгтгэхээр байна. Мөн уур амьсгалын эрсдэлийг Банкны эрсдэлийн аппетит, стратеги болон бизнес төлөвлөлттэй уялдуулж, ашигт ажиллагаа, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарт үзүүлэх дунд болон урт хугацааны нөлөөллийг системтэйгээр үнэлэхээр зорьж байна.*	GRI, SABS, World Economic Forum
E4.1	**Ус**	Усны хэрэглээ	Ашигласан усны нийт хэмжээ	6337	7217	м3/Л	Ажилтнуудын орон тоо нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор өмнөх оноос 13.88%-р хэрэглээ өссөн.		GRI 303, SDG 6
E4.2		Хэмнэсэн ус	Хэмнэлт, үр ашгийг дээшлүүлснээр нийт хэмнэсэн/дахин боловсруулсан усны хэмжээ	105.7	10	м3/Л	Барилгын гадна ерөнхий шугамаас орж ирж байгаа нооцийн саван дээр автомат хаалтыг шинээр сольж суурилуулснаар усны хэрэглээг багасгаж нооцийн сав дүүрсэн тохиолдолд усыг хэмнэсэн.		GRI 303, SDG 6
E4.3		Дахин боловсруулсан ус	Дахин ашигласан болон боловсруулсан усны эзлэх хувь	0	0	%		*Тайлант онд банк нь усыг дахин боловсруулаагүй бөгөөд цаашид усны хэмнэлтийг бий болгох үйл ажиллагааг нэвтрүүлэхээр ажиллаж байна.*	GRI 303, SDG 6
E4.4		Хаягдал бохир ус цэвэрлэх	Цэвэрлэсэн нийт хаягдал бохир усны хэмжээ	0	0	м3/Л		*Тайлант онд банканд саарал усыг дахин ашиглах ажиллагаа хэрэгжээгүй бөгөөд цаашид усны хэмнэлтийг бий болгох, саарал усыг ашиглах зэрэг үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх судалгааг хийн ажиллаж байна.*	GRI 303, SDG 6
E5.1	**Хатуу хог хаягдал**	Хог хаягдал	Нийт ялгаруулсан хог хаягдлын хэмжээ	201.7	220	тонн	Энгийн хог хаягдал, гэрээт хогийн цэгт тээвэрлэж устгал хийгддэг. Өмнөх оноос 9.4%-р хог хаягдлын хэмжээ өссөн.		GRI 306, SDG 12
E5.2		Дахин боловсруулсан хатуу хог хаягдал	Хог хаягдлыг дахин боловсруулсан хувь	0.3	0.4	%	Мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ хийж ажилчдын ашигласан пластик савнуудыг цуглуулж нийлүүлсэн. Өмнөх оноос 49%-р илүү хог дахин боловсруулахад нийлүүлсэн	*2024 оны тайланд тус мэдээллийг хувиар биш кг-аар хэмжин оруулсан байсныг засан оруулав.*	GRI 306, SDG 12
E5.3		Хортой хог хаягдал	Хортой хог хаягдлын нийт хэмжээ (Үүнд: цахилгаан хэрэгслийн хог орно)	12	22	Кг	Хүлээн авах цэгүүдэд хүлээлгэн өгсөн. Ашигласан баттерейг цуглуулах тусгай савтай болсноор өмнөх оноос 1.8 дахин их хог хаягдал цуглуулж тушаасан.		GRI 306, SDG 12
E5.1	**Биологийн олон янз байдал**	Ногоон байгууламж, тохижилт	Байгаль орчны хувьд тогтвортой ашиглаж буй нийтийн эзэмшлийн талбай буюу барьсан ногоон байгууламжийн талбайн нийт талбайд эзлэх хувь	40	40	%	Барилгын урд, баруун талд бутлаг ургамал, мойл ургадаг. ХХБ нь "Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн"-ийг дэмжих зорилгын хүрээнд уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах, байгальд ээлтэй, тогтвортой, ногоон хөгжлийг бий болгоход тайлант онд нийт 45,218 ширхэг мод тарихыг санхүүжүүлсэн байна.		GRI 304, SDG 15
E5.2		Зэрлэг ургамал, амьтдыг хамгаалах	Хамгаалсан төрөл зүйлийн тоо	0	0	Төрөл зүйлийн тоо	ХХБ-ны Байгаль орчин, нийгмийн эрсдэлийн шинжээчийн зүгээс бүхий л зээл хүсэгчид Хорс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.4. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага эзэмшлийн болон өмчлөлийн газрын 10%-аас доошгүй талбайд зохих журмын дагуу мод тарьж, зүлэгжүүлэх үүрэгтэй гэж заасны дагуу хугацаатай нөхцөл, шаардлагыг тавих замаар экосистемийн тогтвортой байдалд хувь нэмэр оруулдаг. Мөн түүнчлэн уул уурхайн салбарт үйл ажиллагаа эрхэлдэг зээл хүсэгчид ашигласан хөрсөнд биологийн болон техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэх шаардлага тавьж ажиллаж байна.		GRI 304, SDG 15

E6.3		Биологийн олон янз байдалд сөргөөр нөлөөлж буй үйл ажиллагаа	Тусгай хамгаалалттай газар нутаг, биологийн олон янз байдал, соёлын үнэ цэнэ өндөртэй газар нутгийг эзэмшиж, түрээсэлсэн, удирдаж байгаа эсвэл зэргэлдээх үйл ажиллагааны талбайн нийт талбайд эзлэх хувь	0	0	%	Зээл хүсэгчийн үйл ажиллагаа байгаль орчин, нийгэмд үзэмлэхүй хэмжээний хор хохирол учруулах болон банкны санхүүжүүлэх хориотой үйл ажиллагааны жагсаалтад багтсан тохиолдолд байгаль орчин, нийгмийн эрсдлийн шинжээч (БОНЭШ)-ийн зүгээс зээлийг олгохоос татгалзах зэрэг арга хэмжээ авдаг.		SFRD, IFC Performance Standard 6
	Нийгмийн шалгуур үзүүлэлтүүд								
S1.1	**Хүний нөөц**	Хүний нөөцийн тогтвортой байдал	Үндсэн ажилтнуудын ажлын байрны солилцооний хувь (тухайн онд ажлаасаа гарсан ажилтнуудыг тоог ажилласан ажилтнуудын дундаж тоонд хуваах)	-	-	%	-		GRI 401, SDG 8
S1.2		Шинээр бий болсон ажлын байр	Өмнөх оны мөн үеэс нэмэгдсэн бүтэн цагийн ажлын байрны тоо	1	4	Тоо	Тайлант хугацаанд нийт 4 бүтэн цагийн ажлын байр шинээр бий болсон байна.		GRI 401, SDG 8
S1.3		Сургалт	Нэг ажилтанд ногдох жилийн дундаж сургалтын цаг	0.8	1.57	Цаг	Нэг ажилтанд жилд дунджаар 1.57 сургалтын цаг ноогдож байна.		GRI 401, SDG 8
S2.1	**Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй (ХАБЭА)**	ХАБЭА-н бодлого	ХАБЭА-н бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)?	1.Тийм	1. Тийм		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж, стандартын дагуу банкны ажилтнуудыг эрүүл, аюулгүй орчинд ажиллах нөхцөлөөр хангах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг банкны хэмжээнд төлөвшүүлэх, холбогдох хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах талаар банкны барилга байгууламжийн ашиглалтын журмын 4-р бүлэгт тусгасан бөгөөд үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. Ажилтнуудын хувьд шаардлагатай ажлын байр тус бүрээр хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг ажилтнуудаа танилцуулан ажилладаг. Үүнд: - Жолооч нарын хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа - Үйлчилгээний ажилтнуудын хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа - Цахилгааны инженерийн хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа - Сантехникчийн хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа - Мужааны хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа - Оффисын ажилтны хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа		GRI 103, SDG 10
S2.2		Осол аваар	Үйл ажиллагааны явцад гарсан осол аваарын хувь	0	0	%		*Үйлдвэрлэлийн осол, ажлын байран дээрх аюулгүй байдал зөрчигдсөнөөс үүдэн осол аваарын тохиолдол одоогоор гараагүй байна.*	GRI 403, SDG 3
S2.3		ХАБЭА-н сургалт	Жилд нэг ажилтанд ногдох дундаж ХАБЭА сургалтын цаг	0	12	цаг	2025 онд ХАБЭА зөвлөл байгуулсан бөгөөд тайлант жилд холбогдох газар, нэгжүүдийн 300 гаруй ажилтанд сургалт орсон ба 9 удаагийн нийт 12 цагийн сургалтаар өдөр тутам болон ажлын байрны ХАБЭА-н тухай сургалт зохион байгуулсан байна.		GRI 403, SDG 3
S2.4		Эрүүл мэндийн хөтөлбөр	Эрүүл мэндийн үзлэг зэрэг сайн дурын эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хамрагдсан ажилчдын тоо, жилээр	250	437	хүн	МУ-ын хэмжээнд Эрүүл мэндийн яамнаас зохион байгуулсан "Урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг, оношилгоо шинжилгээ"-нд нийт ажилтнуудыг идэвхтэй хамруулах зорилгоор судалгаа авах, ажилтнуудыг уриалах зэрэг ажлуудыг зохион байгуулан ажилласан байна. 2025 оны судалгаагаар нийт 437 ажилтан хамрагдсан үзүүлэлттэй байна.		GRI 403, SDG 3
S3.1	**Эрх тэгш байдал**	Жендэрийн бодлого, журам	Жендэрийн бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам, эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ нь "Жендерийн эрх тэгш байдлын бодлого"-ыг 2019 онд боловсруулан, батлуулж, мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Тус журмаар банкны үйл ажиллагаандаа баримтлан ажиллах зарчим, жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах банкны бүтэц, тогтолцоо, чадавх бэхжүүлэх, хяналт тайлагналын талаар дэлгэрэнгүй тусгагдсан.		GRI 405, SDG 5
S3.2		Ажлын байрны бэлгийн дарамтын эсрэг бодлого, журам	Бэлгийн дарамтын эсрэг бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ нь "Ажлын байрны бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах журам"-ыг 2023 онд боловсруулан батлуулж, мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Тус журмаар үндсэн зарчим, Бэлгийн дарамтад өртсөн эсвэл өртсөн байж болзошгүй үед авах арга хэмжээ, урьдчилан сэргийлэх, хохирогчийн эрхийг хамгаалах, сэргээх, хэрэгжилт, тайлагналын талаар дэлгэрэнгүй тусгасан байдаг.		GRI 103, SDG 5
S3.3		Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг бодлого, журам	Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг бодого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)	2. Үгүй	2. Үгүй			*ХХБ нь ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг тусгайлсан журам бодлого байхгүй ба тус заалтуудыг "Жендерийн эрх тэгш байдлын бодлого", "Хүний нөөцийн бодлого", "Ажилтнуудын ёс зүйн дүрэм", "Шүгэл үлээх бодлого" зэргээр зохицуулан ажилладаг.*	GRI 103, SDG 5
S3.4		Ажилтнуудын хүйсийн харьцаа	Нийт үндсэн ажилтнуудын тоонд эрэгтэй, эмэгтэй ажилтны эзлэх хувь	37/63	37/63	%	ХХБ-ны нийт ажилтнуудын 37% нь эрэгтэй, 63% нь эмэгтэй ажилтан байна.		GRI 405, SDG 5
S3.5		Удирдах зөвлөлийн хүйсийн харьцаа	Удирдах зөвлөлийн гишүүдийн эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	50/50	56/44	%	Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн 56% нь эрэгтэй, 44% нь эмэгтэй байна.		GRI 405, SDG 5
S3.6		Гүйцэтгэх удирдлагын хүйсийн харьцаа	Гүйцэтгэх удирдлагын түвшний ажилтнуудын эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	60/40	64/36	%	Удирдах ажилтнуудын 64% эрэгтэй, 36% эмэгтэй байна.		GRI 405, SDG 5
S3.7		Дунд болон анхан шатны нэгжийн ажилтнуудын хүйсийн харьцаа	Дунд болон анхан шатны нэгжийн ажилтнуудын эрэгтэй, эмэгтэй хүйсийн харьцаа	51/49	46/54	%	Дунд болон анхан шатны нэгжийн ажилтнуудын 46% эрэгтэй, 54% эмэгтэй байна. /Газар, хэлтэс, нэгжийн захирлууд/		GRI 405, SDG 5
S3.8		Жендэрт суурилсан цалингийн зөрүү	Эрэгтэй ба эмэгтэй ажилтнуудын дундаж цалингийн харьцаа	0.9	0.9	харьцаа	Эмэгтэй болон эрэгтэй ажилтнуудын сарын дундаж цалингийн зөрүү 264,369 төгрөг байна. Өмнөх оноос эрэгтэй ажилтнуудын өсөлт 10 орчим хувиар нэмэгдсэн, эрэгтэй ажилтнуудын ур чадвараас шалтгаан цалингийн зэрэг, дэв өндөр байгаа нь өсөлтийн хувьд нөлөөлж байна.		GRI 405, SDG 5, SFRD
S4.1	**Хүртээмжтэй байдал**	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн бодлого, журам	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд зориулсан бодлого, журам бий юу (тусдаа бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)	2. Үгүй	1. Тийм		ХХБ нь "Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөрийн эрхэлтийн журам"-ыг 2025 онд боловсруулан батлуулж, мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Тус журмаар үндсэн зарчим, МУ-ын Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу, хөнгөлөлт, урамшуулал, уян хатан, цаг ээлж байгаа эсэх дээр хэрэгжилт, тайлагналын талаар дэлгэрэнгүй тусгасан байдаг.		SDG 10
S4.2		Хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнууд	Хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнуудын нийт ажилтны тоонд эзлэх хувь	0.8	-	%		*Монгол Улсын Хөдөлмөрийн Тухай Хуулийн 144 дүгээр зүйл заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.*	SDG 10
S4.3		Оффисын хүртээмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмжтэй байдлаар шийдсэн оффис, байгууламжтай юу	2. Үгүй	2. Үгүй		Банк нь хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнуудаа зориулан ээлжийн амралтын нэмэгдэл өдрүүд, ажлын богиносгосон цаг зэргээр дэмжлэг үзүүлж ажилладаг.		SDG 10
S4.4		Торгууль	Байгаль орчны зөвшөөрөл, стандарт, дүрэм журмыг дагаж мөрдөөгүйгээс гарсан зөрчлийн тоо	0	0	Төгрөг	-	*Тус төрлийн зөрчил гараагүй.*	SDG 10

S5.1	Нийгмийн хариуцлага ба ил тод байдал	Оролцогч талуудын оролцооны засаглал	Оролцогч талуудтай хамтарч ажиллах талаар тусгайлсан бодлого байгаа юу?	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ нь 2023 онд "ХХБ-наас бусад оролцогч талуудтай харилцах, хамтран ажиллахад баримтлах бодлого"-ыг боловсруулан ТУЗ-өөрөө батлуулсан. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2024-09/%D0%A5%D1%83%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B0%D0%B0%2C%20%D1%85%D3%A9%D0%B3%D0%B6%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D0%BD%20%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%BD%D0%B0%D0%B0%D1%81%20%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B0%D0%B4%20%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%86%D0%BE%D0%B3%D1%87%20%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%83%D0%B4%D1%82%D0%B0%D0%B9%20%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%86%D0%B0%D1%85%2C%20%D1%85%D0%B0%D0%BC%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%20%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D0%BB%D0%BB%D0%B0%D1%85%D0%B0%D0%B4%20%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%82%D0%BB%D0%B0%D1%85%20%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE.pdf		IFC
S5.2		Нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээ, газар чөлөөлөлтийн бодлого журам	Танай компани нийгэмд нөлөөлөх байдлын бодлого, журамтай юу? (Үүнд газар чөлөөлөлт багтана)	1.Тийм	1. Тийм		ХХБ-ны "Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын бодлого болон түүнийг хэрэгжүүлэх заавар"-т зээл хүсэгчийн нийгмийн эрсдлийн үнэлгээ хийх зааварчилгааг нарийвчлан, дэлгэрэнгүй тусгасан байдаг. Үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргахад Олон улсын санхүүгийн корпорацын Компанийн гүйцэтгэлийн 8 стандартыг хангаж буй эсэх дээр үндэслэн гаргадаг болно. Тус 8 стандарт бүгд зээл хүсэгчийн Нийгмийн эрсдлийг тодорхойлох зорилготой байдаг ба мөн стандартын 5 дугаарт санхүүжүүлэх үйл ажиллагаа нь Газар чөлөөлөх шаардлага үүсгэх эсэх талаар зээл хүсэгчээс ирүүлсэн албан тайлбар, баримтад үндэслэн дүгнэдэг.		IFC Performance Standards
S5.3		Санал гомдлыг шийдвэрлэх бодлого/журам	Гомдол маргааныг шийдвэрлэх бодлого, механизм бий юу?	1. Тийм	1. Тийм		Харилцагчийн үйлчилгээний газар нь банкны талаарх санал хүсэлт, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх үйл ажиллагааг "ХХБ-ны харилцагчид үйлчлэх үйлчилгээний бодлого" болон "ХХБ-ны харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах журам"-аар зохицуулдаг ба харилцагчийн санал, хүсэлтийг банкны боломжит бүх сувгуудаар хүлээн авахад тогтмол анхаарч, банкны бүх шатанд харилцагчийн мэдээллийн нууцлалыг дээд зэргээр хангахаас гадна аливаа харилцагчийн санал хүсэлт, гомдлыг банкны газар, хэлтэс, нэгжүүдтэй хамтран түргэн шуурхай шийдвэрлэх, уг гомдлыг дахин гарахгүй байхад анхаарч ажилладаг. Харилцагчийн үйлчилгээний газар нь "ХХБ-ны харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах журам"-ын дагуу хүлээн авсан харилцагчийн санал хүсэлт, гомдолд хяналт тавих, уг санал, хүсэлт, гомдолд холбогдох холбогдох газар, хэлтэс, банкны нэгжүүдэд программаар дамжуулан түргэн шуурхай шийдвэрлүүлэх, дахин гарахаас урьдчилан сэргийлэхэд нягт хамтран ажилладаг. ХХБ нь харилцагч бүрийн санал хүсэлтийг чухалчлан авч үздэг ба банкны салбаруудад байршуулсан санал хүсэлтийн хайрцгийг цахимжуулахад чиглэн харилцагчийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээний үнэлгээ болон санал, гомдлыг хүлээн авах QR кодыг банкны нэгжүүдэд байршуулснаар шуурхай, хялбар аргаар санал хүсэлтээ илэрхийлэх боломжтой болсон. Банк нь дараах сувгуудаар санал гомдлыг хүлээн авдаг. Үүнд: цахим өргөдөл - http://www.tdbm.mn/mn/suggestanket , имэйл - projectgrievances@tdbm.mn , захидал - ХХБ-ны төв байранд хүлээж авч байна.		GRI 102, SDG 16
S5.4		Олон нийтэд ил тод мэдээлэх	Танай компанийн үйл ажиллагааг нөлөөлж буй иргэдэд мэдээлэл өгөх, санал хүсэлт авч, гомдол шийдвэрлэх тогтолцоо бий юу?	1. Тийм	1. Тийм		Банк нь харилцагчдадаа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний мэдээлэл болон үйлчилгээг хүргэхдээ банкны боломжит сувгууд буюу мессеж, имэйл, мэдэгдлийн үйлчилгээ болон банкны ажилтнаар дамжуулан тогтмол түргэн шуурхай мэдээллээ хүргэхэд анхаарч, харилцагчийн санал, хүсэлтийг бүхий л сувгуудаар нээлттэй хүлээн авч, эргэх холбоотой шуурхай шийдвэрлэхэд стандарт хугацааг баримтлан ажилладаг. Дуудлагын төвд ирж буй харилцагчийн санал хүсэлт, гомдлыг цаг алдалгүй хүлээн авч, шийдвэрлэн, харилцагчдын давтан дуудлага болон, гомдлыг бууруулах, SLA дуудлагын чанарыг ямагт өндөр байлгахыг зорин ажилладаг. Жил бүрийн 3-р сарын 15-ны өдрийг дэлхий даяар олон улсын хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах өдөр гэж зарласантай холбоотой харилцагчийн санал хүсэлт, гомдлыг хэрхэн шийдвэрлэх тухай олон нийтэд мэдээлж ажилладаг.		IFC Performance Standards
S5.5		Ажилчид/олон нийтийн санал гомдол	Ажилчид болон олон нийтээс ирсэн санал гомдлыг шийдвэрлэсэн хувь	100	100	%	Тайлангийн хугацаанд нийт 3,800 санал хүсэлт, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэн ажилласан бөгөөд харилцагчийн санал хүсэлт, гомдлыг хамгийн бага хугацаанд 100%-и гүйцэтгэлтэй шийдвэрлэж ажилласан.		GRI 413, SDG 8
S5.6		Нийгмийн хариуцлагын үйл ажиллагаанд зарцуулсан хөрөнгө оруулалт	Нийгмийн хариуцлагын арга хэмжээ, хөтөлбөрт зарцуулсан хөрөнгө оруулалтын нийт орлогод эзлэх хувь	0.333	0.304	%	Тайлант хугацаанд банк нь нийгмийн хариуцлагын хүрээнд өргөн цар хүрээ бүхий олон тооны ажлыг санаачлан хамтран ажилласан ба тус ажлуудын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг ХХБ-ны Жилийн тайлангийн Нийгмийн хариуцлага хэсгээс үзнэ үү. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2026-04/TDB-AR-2025.pdf		GRI 413, SDG 8
S6.1	Тогтвортой өртгийн сүлжээний менежмент	Худалдан авалтын бодлого, журам	Танай компанид дотоодын худалдан авалт болон тогтвортой буюу байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл боломжийг хангасан худалдан авалтын бодлого, журам бий юу (тусгай бодлого журам эсвэл аль нэг журамд нэгтгэсэн)	1. Тийм	1. Тийм		Үр ашигтай, хэрэглээнд тохирсон, хорт, агаар, усны бохирдлыг үүсгэхгүй, эрчим хүчний эх үүсвэр, байгалийн нөөцийн хэмнэлттэй, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, хүлэмжийн хийн ялгарал болон хаягдал багатай, эдийн засгийн үр ашигтай хэрэглээний тогтвортой байдлыг хангах, өв соёл, ахуй уламжлалаа эрхэмлэсэн ногоон орчныг бүрдүүлэхэд чиглэсэн бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор давуу эрх олгох бодлого баримтлан ажилладаг ба тус зохицуулалт нь "Худалдаа, хөгжлийн банканд бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах үйл ажиллагааны заавар"-ын 4.7.7 дугаар заалтад тусгагдсан байдаг.		GRI 204, SDG 8
S6.2		Дотоодын худалдан авалт	Дотоодын ханган нийлүүлэгчдээс авсан худалдан авалтын хувь	96.92	98.77	%	ХХБ нь өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа шаардлагатай компьютер, сервер, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж, бусад бараа үйлчилгээ, материал зэрэг олон төрлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг худалдан авдаг ба нийт худалдан авалтын 98.8%-ийг дотоодын үйлдвэрлэгчдээс худалдан авсан.		GRI 204, SDG 8
S6.3		Тогтвортой ногоон худалдан авалт	Нийт ханган нийлүүлэгчдийн тоонд тогтвортой буюу байгаль орчин, нийгмийн шалгуураар сонгогдсон ханган нийлүүлэгчдийн хувь	9.7	10.57	%	Салбарын засвар болон шинээр тавилга хийлгэхэд хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй материал ашиглахыг зорьдог ба үүнд: - Байгаль орчинд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн; - Тогтвортой үйлдвэрлэл, нийгмийн хариуцлагатай нийлүүлэлтийн сүлжээ бүхий ханган нийлүүлэгчдээс авсан худалдан авалтуудыг хамруулсан болно.		GRI 204, SDG 8
	Засаглалын шалгуур үзүүлэлтүүд								
G1.1	**Авлигал болон ёс зүй**	Авлигал, хээл хахуулийн эсрэг бодлого журам	Авлигын эсрэг эсвэл Ёс зүйн бодлого, журам бий юу?	1.Тийм	1. Тийм		Худалдаа, хөгжлийн банк нь Авлигын эсрэг бодлогыг хэрэгжүүлж ажилладаг бөгөөд энэ бодлогын хүрээнд Худалдаа, хөгжлийн банкнаас соёл, олон нийтийн арга хэмжээнд оролцох, Худалдаа, хөгжлийн банкнаас улс төрийн нам, төрийн бусад байгууллагатай харилцах журмуудыг мөн мөрдөж ажилладаг. Түүнчлэн гэрээний төсөл боловсруулах, хянах, байгуулах, бүртгэх, хадгалах хэрэгжилтийг хянах зааврын Төрийн бус байгууллагуудтай байгуулж буй гэрээ хэлцлүүдэд Авлигын эсрэг заалтыг тусгаж ажилладаг.		GRI 205, SDG 15

G2.1	Компанийн засаглал	Удирдах зөвлөлийн хараат бус байдал	Удирдах зөвлөлд хараат бус гишүүдийн суудлын хувь	33	33	%	ХХБ-ны дүрэмд ТУЗ-ийн суудлын тоо тусгагдсан. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2024-09/%D0%A5%D0%A5%D0%91%20%D0%A5%D0%9A-%D0%B8%D0%B9%D0%BD%20%D0%B4%D2%AF%D1%80%D1%8D%D0%BC.pdf		GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
G2.2		Цөөнх, жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрх	Цөөнх, жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрхийг хамгаалах дүрэм, журам бий юу?	1. Тийм	1. Тийм		Хөрөнгө оруулагчийн эзэмшлийн хувиас үл хамааран эрт тэгш байдлаар харилцах бодлогыг баримтлан ажиллах ба үүний зохицуулсан "Хөрөнгө оруулагчтай харилцах хөтөлбөр", болон "ХХБ-аас бусад оролцогч талуудтай харилцах, хамтран ажиллахад баримтлах бодлого"-ыг ТУЗ-өөс баталсан байдаг. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2024-09/%D0%A5%D3%A9%D1%80%D3%A9%D0%BD%D0%B3%D3%A9%20%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%83%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%87%D1%82%D0%B0%D0%B9%20%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%86%D0%B0%D1%85%20%D1%85%D3%A9%D1%82%D3%A9%D0%BB%D0%B1%D3%A9%D1%80.pdf		GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
G2.3		Компанийн засаглалын бодлого, журам	Компанийн засаглалын бодлого, журам бий юу?	1. Тийм	1. Тийм		ХХБ нь хуулийн этгээдийн хэлбэрээ хувьцаат компани болгон өөрчилсөн бөгөөд үүний дагуу зохицуулагч байгууллагуудаас баталсан дагаж мөрдөх журам, зааврууды хэрэгжилтийг хангах, хэрэгжүүлэх, банкны дотоод заавар журамдаа тусгах, өөрчлөх, нийцүүлэх үйл ажиллагааг тогтмол хийн ажиллаж байна. https://www.tdbm.mn/sites/default/files/2025-05/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%BD%D1%8B%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%B9%D0%BD%20%D1%82%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%B0%D0%BD%202024%20-%20last.pdf		GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
G3.1	Комплайнс	Комплайнсын бодлого	Комплайнсын бодлого, журам бий юу?	1.Тийм	1. Тийм		Банк нь "Худалдаа, хөгжлийн банкны Комплайнсын бодлого, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх ХХБ-ны дотоод хяналтын хөтөлбөр, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх ХХБ-ны бодлого, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх Худалдаа, хөгжлийн банкны журам"-ыг 2021 онд шинэчлэн найруулж, ТУЗ-р батлуулсан. "Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх ХХБ-ны бодлого, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх Худалдаа, хөгжлийн банкны журам"-уудад 2023 оны 10 сард нэмэлт өөрчлөлт оруулж, мөн ТУЗ-р батлуулсан. Эдгээр бодлого, журмаар банкны комплайнсын үүргийг Төрийн эрх бүхий байгууллагатай хамтран ажиллах; Гадаад, дотоодын банк санхүүгийн байгууллагатай харилцах; Эрх зүйн нийцлийг хангаж ажиллах; Банкны дотоод үйл ажиллагаанд Комплайнсыг хэрэгжүүлэх; Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх гэсэн үндсэн чиглэл, хүрээг хамруулан банк комплайнсыг хэрэгжүүлэхээр тусгасан. Мөн түүнчлэн, энэхүү бодлого, журмыг хэрэгжүүлэхдээ Хууль тогтоомжийн нийцлийн зарчим; Шударга байх зарчим; Банкны ажил хэргийн нэр хүнд, хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах зарчим; Харилцагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хүндэтгэх зарчим; Ил тод, тодорхой байх зарчим; Аливаа шийдвэр нь баталгаат эх сурвалж, судалгаанд үндэслэсэн байх зарчим; Хариуцлага хүлээх зарчим; Инновацлаг байх зарчим; Бие даасан, хараат бус байх зарчим зэргийг хэрэгжүүлэн ажиллахаар сайжруулан шинэчилсэн. Ингэснээр банк нь комплайнсын үйл ажиллагааны цар хүрээг Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээс тэлж, илүү олон улсын хийгээд тогтвортой хөгжил рүү чиглүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн. Дээрх байдлаар Комплайнсын бодлого болон журмыг шинээр боловсруулж, агуулгыг тэлэхдээ олон улсын ISO 37301: Compliance management systems стандартыг баримтлан ажилласан бөгөөд энэ нь тэр чигтээ банкны үйл ажиллагааг урт хугацаанд, зөв – тогтвортой явуулахад чиглэсэн, олон улсын шаардлагуудыг хамарсан болно. Ингэснээр банкны газар, хэлтэс зэрэг бүх нэгжүүд нь комплайнсын хэрэгжүүлэгч салшгүй нэг бүрэлдэхүүн хэсэг болж, банк нийтээрээ complied-нийцсэн байхад үйл ажиллагаагаа чиглүүлж байна.		GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
G3.2		Комплайнсын хөтөлбөр	Комплайнсын хөтөлбөр, журам (ажилчдын сургалт, аудит, хяналтын систем, зөрчлийн талаар мэдээлэх, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх удирдамж, хэрэг гэх мэт) бий юу?	1.Тийм	1. Тийм		Банк нь 2021 онд "Худалдаа, хөгжлийн банкны Комплайнсын бодлого", 2022 онд "Худалдаа, хөгжлийн банкны Комплайнсын үйл ажиллагааны журам"-ыг тус тус ISO37301 стандартад нийцүүлэн шинэчлэн найруулж, банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс баталсан ба банкны өдөр тутмын үйл ажиллагаанд баримтлан ажиллаж байна. Дээрх комплайнсын бодлого, журам нь комплайнсын бодлого, чиг үүргийг оновчтой зөв зохион байгуулах, банкны газар нэгжүүдийн комплайнсын чиг үүргийг тодорхойлж, банкны бүх шатанд хэрэгжүүлэн ажиллах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, нийцлийг хангаж ажиллах зорилготой юм. Комплайнсын бодлого, журам ISO37301 стандартад нийцсэн байхын зэрэгцээ олон улсын гэрээ, бусад стандартууд, Базелийн хорооны "Банкны комплайнс болон комплайнсын чиг үүргийн тухай" зөвлөмж, Монголын Банкны Холбооны "Банкны комплайнсын бодлого, чиг үүргийн тухай" зэргийг мөрдлөг болгон ажиллахаар боловсруулагдсан ба зөвхөн Комплайнсын нэгж дангаар бусад банкны холбогдох газар, нэгжүүд комплайнсыг үйл ажиллагаа бүрд, шат шатандаа хэрэгжүүлэх давуу талуудыг бий болгосон. Үүнээс гадна, "ХХБ-ны Ёс зүйн дүрэм", "ХХБ-ны Шүгэл үлээх бодлого", "ХХБ-ны авлигын эсрэг бодлого" зэрэг заавар журмуудыг батлан, холбогдох газар нэгжүүд болон хороогоор дамжуулан хяналт тавин, хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна. Эдгээр ажиллагааны дүнд банк нь дотооддоо мөрдөх бодлого, дүрэм, журам, заавар нь олон улсын болоод Монгол Улсын хууль тогтоомж болон гэрээ, дүрэм стандартад нийцэж байгаа эсэхэд анхааран дотоод зохион байгуулалтыг үүсгэн ажиллаж байна."		GRI 102, OECD Principles of Corporate Governance, SDG 16
	Нэмэлт салбарын шалгуур үзүүлэлтүүд (Танай компанид хамаарах салбарын асуултуудыг бөглөнө үү)								
FS1	Санхүүгийн үйлчилгээ	Санхүүгийн хүртээмж	Санхүүгийн мэдлэг дээшлүүлэх болон санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах санаачилга, арга хэмжээнд оролцсон хүмүүсийн тоо, жилээр	167,468	997,828	хүн	Банк нь өөрийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний онцлогоос хамааран харилцагчдыг байгууллага, жижиг, дунд бизнес болон иргэд гэсэн 3 сегментэд хуваан хүргэдэг ба тэдгээрийн санхүүгийн мэдлэг, боловсролд тогтмол анхааран, чиглэж ажилладаг. Тайлант онд иргэдийг хуримтлалтай болгох, хуримтлалын үр ашгийг харилцагчдад таниулахад чиглэсэн "Хуримтлалтай Монгол" хадгаламжийн урамшуулалт аяныг 5 дахь жилдээ амжилттай зохион байгуулсан бөгөөд тайлант жилд орон нутагт тусдаа дэд хөтөлбөр болгон улам хүрээгээ тэлж зохион байгууллаа. Мөн уламжлал болгон зохион байгуулдаг Худалдааны санхүүжилтийн форумыг 2025 онд "Тогтвортой хөгжилд хамтдаа" уриан дор 3 дахь жилдээ зохион байгуулав. Банк нь тайлант онд харилцагчдад чиглэсэн санхүүгийн мэдлэг, бүтээгдэхүүн үйлчилгээний талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор олон нийт, харилцагчдад зориулсан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлсэн. Тухайлбал, ХХБ нь Германы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Нийгэмлэг (GIZ)-тэй хамтран хэрэгжүүлж буй "Тогтвортой хөгжлийг цогцлоох ЖДҮ-г дэмжих чадавх бэхжүүлэх төсөл"-г амжилттай хэрэгжүүлэн үргэлжилж байна. Үүний хүрээнд нийт 220 ЖДҮ харилцагчдыг чадавхжуулсан ба ХХБ-ны одоо байгаа сайн харилцагч нар болон шинэ харилцагч нарт дараах багц сургалтуудыг шат дараатайгаар зохион байгуулж байна.		
FS2		БОНЗ-ын эрсдэлийн менежмент	БОНЗ-ын эрсдэлийн шалгуур болон хориотой үйл ажиллагааны жагсаалтаар үнэлсэн гүйлгээний хувь	2	51	%	2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар нийт зээлийн багцын 51%-д БОНХ-ын үнэлгээ хийгдсэн. Үүний 69.2% бага эрсдэлтэй ангилалд хамаарах зээлүүдэд, 8.1% дунд эрсдэлтэй зээлүүдэд, 22.7% өндөр эрсдэлтэй зээлүүдэд үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргасан байна.		Mongolian Sustainable Finance Principles
FS3		Тогтвортой санхүүжилт	Нийт зээлийн багцад эзлэх ногоон/ТХЗ таксономийн ангилалд нийцсэн ногоон/тогтвортой зээлийн эзлэх хувь	29	25	%	Нийт зээлийн багцад эзлэх ногоон болон нийгмийн шинж чанартай зээлийн эзлэх хувь 2025 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн байдлаар 25.16% байна.		SDG 13, Mongolia Green Taxonomy

Хянасан: .... /Д. Нямсүрэн/

ОУБГ-ын харьяа ГЭУУХХ-ийн Ногоон санхүүжилтийн албаны дарга